

Monumentnummer*: 523606

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 december 2001
Kadaster deel/nr 82936/85

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Niftrik	Wijchen	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Niftrik	spoorbrug over de maas

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Niftrik	B			82
Niftrik	B			284
Niftrik	B			254

Omschrijving**

Inleiding

SPOORBRUG over de Maas, voor zover gelegen op het grondgebied van de gemeente Wijchen. De brug is gebouwd in de spoorlijn tussen Nijmegen en Tilburg, waarvoor in 1871 door de Staat aan Alexander Brodgen (Engels parlementariër) concessie werd verleend. De brug, gelegen tussen het Gelderse Niftrik en Ravenstein in Noord-Brabant, is naar de dochter van Brodgen, de Edithbrug genoemd en was lokaal bekend als de Whiskeybrug. In 1937 werd de enkelsporige vakwerkbrug (ontworpen door een Engels architect) vervangen door de huidige stalen staafboogbrug. Het concept van de staafboogbrug is afkomstig van de Oostenrijkse ingenieur J. Langer. Ten gunste van de scheepvaart en de ijsdoorgang is het aantal oude pijlers uit 1872-1874 bij de bouw van de nieuwe brug in 1937-1939 met één exemplaar teruggebracht. In de Tweede Wereldoorlog werd de brug tweemaal vernield. In 1940 werden aan de Brabantse zijde twee staafboogbruggen getroffen en ook weer hersteld. In 1944 werden de twee middelste bruggen en pijler vernield. De reparatie hiervan vond omstreeks 1948 plaats.

Aan de westelijke, stroomafwaartse zijde is een smalle loopbrug aangehangen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

De onderbouw van de huidige SPOORBRUG bestaat uit twee landhoofden en vier pijlers in baksteen met gebosseerde hardstenen hoekblokken uit 1872-1874 en een vijfde pijler in de rivier uit 1937, alle met een breedte die geschikt is voor dubbelspoor en voorzien van betonnen dekplaten. Van belang is het zandstenen reliëfportret in geprofileerde hardstenen omlijsting op de zuidelijke rivierpijler (zijde van Noord-Brabant). De inscriptie luidt: "De eerste steen gelegd door Anne Edith Brogden 31sten augustus 1872". Het portret stelt Edith voor. Bij de bouw van de nieuwe brug zijn de landhoofden met baksteen en beton versterkt. De bovenbouw bestaat uit een verstijfde staaftoogbrug van vier delen. Elk deel is 62 meter lang en 11.8 meter hoog. De totale lengte van de brug inclusief het Gelderse gedeelte zonder bogen is 400 meter. Het op de bogen aansluitende deel betreft een vollewandliggersbrug met twee openingen van elk ca. 42 meter. De hoofdliggers worden door dwarsliggers verbonden. Het materiaal is geklonken en bestaat soms uit gelast profielijzer en plaatijzer. Onder de bovenbouw hangen verrijdbare schildersbruggen. Ook de enkelsporige dijk, die in Noord-Brabant vanaf de Maasdijk door de uiterwaard naar de brug leidt, behoort tot het kunstwerk.

Waardering

SPOORBRUG over de Maas.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed voorbeeld van het in Nederland na ca. 1930 veelvuldig toegepaste type verstijfde staaftoogbrug, met name ter vervanging van spoorbruggen over de Maas en de IJssel. De brug is van belang wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp. Het object is als zodanig van betekenis voor de bouwtechniek: een staaftoogbrug maakt grote overspanningen mogelijk, is makkelijk te monteren en heeft een fraai silhouet.
- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van de infrastructuur voor treinen, in casu de lijn Nijmegen - 's-Hertogenbosch. De brug is vanwege het fraaie silhouet van bijzondere betekenis voor het aanzien van de rivier en de uiterwaarden ter plaatse.
- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een technische en geografisch-landschappelijke ontwikkeling, in casu de ontsluiting van het land door de aanleg van spoorwegen in de 19de eeuw (met Engels kapitaal) en de technische vervolmaking van de rivieroverspanningen in de 20ste eeuw.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Spoorbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument